

Dünya Mühendisler Birliđi'nin Etik Kodları

5 Ekim 1977 yılında Dünya Mühendisler Birliđi mühendislik etiğinin kavramlarını açıklamıştır. Aşağıdaki bilgiler aynı belgenin 2010 versiyonundan alınmıştır.

Temel İlke:

- * Mühendisler, mühendislik mesleğinin doğruluğunu, onurunu ve değerini
- * İnsanlığın refahının artması için kendi bilgi ve becerilerini kullanarak, çevrenin korunmasını ve sürdürülebilirliği gözeterek
- * dürüst ve tarafsız olarak halka, kendi işverenlerine ve müşterilerine sadakatle hizmet ederek,
- * mühendislik mesleğinin yeteneđini ve prestijini artırmaya çabalayarak,
- * kendi disiplinlerinin mesleki ve teknik birliđini destekleyerek yüceltir ve geliştirirler.

Mühendislik Etiđi İlkeleri

1. Mühendisler, mesleki görevlerini yerine getirirken, toplumun güvenliğini, sağlığını ve refahını en önde tutacaklardır.

a) Mühendisler; toplum yaşamının, güvenliğinin, sağlığının ve refahının; yapıların, makinelerin, süreçlerin ve donanımların üretilmesindeki mühendislik kurallarına, kararlarına ve uygulamalarına bağlı olduğunu bilmelidir.

b) Mühendisler, toplumun sağlığı ve refahının güvenliğini tasarlamayan planlar ve benzerlerini kullanmayacak ve kabul edilen mühendislik standartlarına uygun olanları kullanacaktır.

c) Mühendisler toplumun güvenliğini, sağlığını ve refahını tehlikeye sokan mesleki kararların devreden çıktığı durumlarda, müşterilerini veya işverenlerini bilgilendirmeli ve durum hakkında diğer otoritelerin dikkatini çekmelidirler.

c-1) Mühendisler, sorumlu oldukları sistemlerin tasarımı ve üretiminin kullanılmasına ilişkin güvenlik veya yaşam beklentisini halkın anlamasını sağlayacak yayınlanmış standartları test kodlarını ve kalite kontrol işlemlerini her durumda gerçekleştirecek ve temin edeceklerdir.

c-2) Mühendisler, tasarım için planlama onaylarını vermeden önce sorumlu oldukları sistem veya üretimlerinin tasarım güvenilirliğini inceleyecek ve güvenlik eleştirisini yapacaklardır.

c-3) Mühendisler, halkın güvenliği veya sağlığını tehlikeye düşüreceğine inanılan koşulları gözleyecek ve durum hakkında yetkilileri bilgilendireceklerdir.

d) Mühendisler, diğer kişilere veya firmalara tasarım güvenilirliği ilkelerinin herhangi bir maddesinin ihlalinde olabileceklerin bilgisini veya nedenlerini bildirmek zorundadır. Bu gibi bilgiyi özel yetkiliye sunacaklar ve bu gibi bilginin elde edilmesinde yetkili ile işbirliği yapacak ve gerektiğinde yardımcı olacaklardır.

d-1) Mühendisler, üretim veya üretim sistemlerinin kontrolü yapılmamış veya güvenilirliği sağlanmamış ise veya tasarım onu kullanan halka zarar verecekse yetkililere bildireceklerdir.

d-2) Mühendisler, üretim veya sistemlerin güvenliği ve performansını etkileyecek değişimlerin veya düzenlemelerin onayını vermeyeceklerdir.

e) Mühendisler, topluma ilişkin olaylarda yapıcı hizmet olanakları arayacaklar ve kendi toplumlarının güvenliği, sağlığı ve esenliğinin geliştirilmesi için çalışacaklardır.

f) Mühendisler, yaşamın kalitesini artırmak için çevreyi koruyan ve iyileştiren çözümler sunmalıdır.

2. Mühendisler, sadece kendi uzmanlık alanlarındaki hizmetleri vermelidirler.

a) Mühendisler, mühendisliği içeren bir özel teknik alanda eğitim veya deneyle kazanmış oldukları mühendislik etkinliklerini yerine getirmeyi üstleneceklerdir.

b) Mühendisler, kendi ihtisas alanlarının dışında eğitim ve deneyim gerektiren bir etkinliği kabul edebilirler; ancak hizmetleri projenin kendi uzmanlık sınırına kadar olmalıdır. Projenin aşamalarında uzmanlarla işbirliği, onlara danışma veya onlardan yararlanma sağlanmalıdır.

c) Mühendisler, kendi uzmanlık alanları dışında veya kendilerinin doğrudan kontrolü altında hazırlanmamışsa herhangi bir mühendislik planı, projesi veya belgeyi imzalamayacaklardır.

3. Mühendisler, yalnızca objektif ve gerçek resmi raporlar yayımlayacaklardır.

a) Mühendisler, resmi bilgilerini yaymaya ve mühendislik başarılarının yanlış anlaşılmasını önlemeye gayret edeceklerdir.

b) Mühendisler, tüm mesleki raporlarda, beyanatlarda veya şahitliklerde tamamen objektif ve gerçekçi olacaklardır. Raporlar, beyanatlar veya şahitlikler konusunda gerekli ve uygun bilgiye sahip olacaklardır.

c) Mühendisler, herhangi bir mahkeme veya komisyonda uzman veya teknik şahit ediyorlarsa görüşlerini; kendilerini ilgilendiren, yeterli, doğru, tam, teknik bilgi sahibi olduklarına inandıkları zaman bildirmelidirler.

d) Mühendisler, herhangi bir gruba veya gruplara ilişkin ödeme veya duyumların söz konusu olduğu mühendislik konularında, kesin kanaate ulaşmadıkları sürece, grup veya grupların kimliklerini açıklayarak beyanat, eleştiri veya tartışma konusu yapamazlar.

e) Mühendisler, kendi çalışmalarını ve değerlendirmesini ağır başlı ve alçak gönüllülükle yapacaklar ve kendilerinin yükselmeleri karşılığında mesleğini, onurunu, dürüstlüğünü tehlikeye atacak herhangi bir eğilimden kaçınacaklardır.

4. Mühendisler, mesleki konularda, her işveren veya müşteri için güvenilir bir vekil olarak davranacaklar ve çıkar çatışmalarından kaçınacaklardır.

a) Mühendisler, kendi işverenleri veya müşterileriyle ilgili tüm anlaşmazlıklardan kaçınacaklar ve kendi işlerini veya hizmet kalitelerini etkileyen herhangi bilgi veya durumu işveren müşterilerine vakit geçirmeden bildireceklerdir.

b) Mühendisler, kendileri ile işveren veya müşteriler arasında bir potansiyel anlaşmazlık yaratacak herhangi bir anlaşmayı bilerek (kasıtlı olarak) taahhüt etmeyeceklerdir.

c) Mühendisler, ne aynı proje hizmetleri için ne de aynı projeye ilgili farklı hizmetler için, tüm ilgili tarafların açık ve anlaşmaya dayanan şartları dışında, ücret, mal veya benzeri şeyleri kabul etmeyeceklerdir.

d) Mühendisler, kendi üretimlerini gerçekleştirmek için gerekli malzeme veya donanım dışında, ücretsiz mühendislik hizmetlerini içeren konularda maddi veya manevi değerde şeyler istemeyeceklerdir ve kabul etmeyeceklerdir.

e) Mühendisler, üstlerinden, kendi firmalarından veya sorumlu oldukları işle ilgili elemanlardan veya işçilerden doğrudan veya dolaylı olarak hediye (bahşiş) istemeyecek ve kabul etmeyeceklerdir.

f) Mühendisler, bir resmi komisyon üyesi, kontrolörü veya hükümet memuru olarak kendisi tarafından sağlanan hizmetlere karşı olan açıklamalara, etkinliklere, organizasyonlara veya mühendislik uygulamalarına katılmayacaklardır.

g) Mühendisler, kendi organizasyonlarının bir elemanı olarak, yönetici, memur veya işçi gibi resmi kişilerden bir anlaşma istemeyecekler ve kabul etmeyeceklerdir.

h) Mühendisler, kendi çalışmalarının sonucu olarak bir projenin başarılı olamayacağına inandıklarında, işverenlerine veya elemanlarına bilgi vereceklerdir.

i) Mühendisler, bir jürinin atanan üyesi olduklarında kendilerine ulaşan bilgileri inceleyecekler ve bu etkinlik kendi elemanlarının, işverenlerinin veya kamunun çıkarına ters düşse bile bu bilgiyi kişisel çıkarları için kullanmayacaklardır.

i-1) İş ilişkilerine, mevcut teknik işlemlere, önceki işveren, eleman veya değerlendirilen tekliflere ilişkin güvenilir bilgileri, ilgililerin rızaları olmaksızın açıklamayacaklardır.

i-2) Üyesi buldukları herhangi bir komisyonun veya heyetin ne bilgilerini ve ne de kararlarını açıklamayacaklardır.

i-3) Elemanları tarafından kendisine verilen fikirleri (tasarımları) kullandıklarında, bu tasarımları açık izin almaksızın diğer çalışmalarda kullanmayacaklardır.

i-4) Mühendisler çalışma esnasında, çalışma konusunda gerilimi artırıcı davranışlara ve tartışmalara girmeyecekler veya yönetici olarak diğer işçiler için anlaşmalar yapmayacak veya tüm ilgililerin rızası olmaksızın hususi ve özel bilgileri içeren özel projelere ilişkin uygulamalara girmeyeceklerdir.

j) Mühendisler, bir inşaatın (veya diğerlerinin) kontrolünü yaparken tüm taraflara dürüst ve adaletli olarak davranacaklardır.

k) Mühendisler, iyileştirmeler, planlar, tasarımlar, icatlar veya telif hakkı veya patent ortaya çıkarabilecek diğer kayıtlar konusunda, bir iş üstlenmeden önce bu sahiplenmeye ilişkin bir pozitif anlaşma sağlayacaklardır.

l) Mühendisler, yanlışlarda kendi hatalarını yok edecek ve kendi kararlarını doğrulamak hususunda tahrifattan ve değişikliklerden sakınacaklardır.

m) Mühendisler, kendi işverenlerinin bilgisi olmaksızın kendi düzenli işlerinin dışındaki mesleki görevleri kabul etmeyeceklerdir.

n) Mühendisler, hile ile veya aldatarak diğer işverenlerden bir eleman elde etme girişiminde bulunmayacaklardır.

o) Mühendisler, bitirilmiş bir iş için anlaşma veya kontrat olmaksızın, ilgililerin bilgileri dışında görüş bildiriminde bulunmayacaklardır.

o-1) Kamudaki, endüstrideki veya eğitim işindeki mühendisler, görüş bildirmeye yetkilidirler ve görevleri gerektirdiğinde diğer mühendislerin işlerini değerlendirirler.

o-2)Pazarlamada ve endüstride çalışan mühendisler, diğer üretimlerle kendi üretimlerinin karşılaştırmalarını yapmaya yetkilidirler.

o-3)Pazarlamada çalışan mühendisler, kendileri tarafından satılan veya satışa sunulan teçhizat, materyal veya sistemlerin dışındakiler için mühendislik danışma hizmeti sunmayacak ve vermeyeceklerdir.

5. Mühendisler, hizmetlerinin geçerliliği konusunda mesleki itibarlarını oluşturacak ve diğerleriyle haksız rekabete girmeyecektir.

a) Mühendisler, işi ele geçirmek amacıyla doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir komisyon, politik destek, hediye veya diğer benzeri şeyleri ödemeyecek, ödeme teklifinde bulunmayacaklardır.

b) Mühendisler, sadece istenen mesleki hizmet için belirlenen yetenek ve liyakat esasına göre ve gerekli mesleki hizmetler için anlaşmalar düzenlemelidir.

c) Mühendisler, hizmetin amacına uygun ücret miktarında ve yöntemde anlaşmalıdırlar. Anlaşmaya tarafların katılımında karşılıklı itimat zorunludur. Genel durum, mühendislik hizmetinin maliyetinin uygun ve makul olmasını gerektirir, **ancak bu hizmeti sağlayacak kişilerin veya firmaların seçiminde ki kararı kontrol etmeyi gerektirmez.**

c-1)Bu ilkeler diğer mesleklere ait hizmetlerin elde edilmesinde, mühendisler tarafından uygulanacaktır.

d) Mühendisler, çalışırken veya çalışmalarını keskinleşmişken diğer mühendislerin yerlerini almak (ayağını kaydırmak) için görüşmede bulunmayacaklardır.

d-1) Aynı iş için kontratlı buldukları müşterilerinden iş istemeyeceklerdir.

d-2) Kontratlı buldukları iş tamamlanmadan veya ödemeler tamamlanmadan veya varsa açılmış davalar tamamlanmadan müşterilerinden iş kabul etmeyeceklerdir.

e) Mühendisler, mesleki şereflerini tehlikeye atabilecek bir terfi aracı olarak kullanılacak veya mesleki komisyonu ele geçirmeye yönelecek durumlarda, mesleki komisyon üyeliklerini istemeyecekler, teklif etmeyecekler ve de kabul etmeyecekler.

f) Mühendisler, kendi akademik ve mesleki yeteneklerini tahrif etmeyecek ve bunların yanlış olarak temsil edilmesine hizmet etmeyeceklerdir. Tayinlerine ilişkin konularda veya sorumluluklarında yanlış beyanlar veya abartmalar yapmayacaklardır. İş istemeye ilişkin broşür veya diğer gösterimlerde, işleri, üyelikleri, ilişkileri veya çalışmalarını ve yeteneklerini artırmak amacı ve niyeti ile geçmişteki başarıları konularında yanlış beyanlarda bulunmayacaklardır.

g) Mühendisler, mesleki hizmetlerini aşağıdaki gibi tanımlayabilir ve aşağıdaki koşullarla sınırlandırabilirler.

g-1) Değerlendirilmiş programlar, listeler ve yayınlar, uygun boyutlarda ve bu gibi mesleki programları ve listeleri düzenli olarak yayınlayan yayının bir parçası olmak koşuluyla yazılan bilgi; firma adı, adresler, telefon numaraları, uygun sembol ve katılanların adları ve değerlendirmede bulunan firmanın uygulama alanı

g-2) Çalışılan projelerin tarafları, görevler ve donanımlara ilişkin olarak, firma adları, adresleri, telefon numaraları ve hizmetin türü

g-3) Broşürler, çalışma programları, deneyimlere ilişkin diğer gösterimler, hizmete ilişkin kişisel kapasite ve olanaklar, projeye katılanlara göre yanlış olmayan ifadelerle ve gelişigüzel olmayan düzenlemeler olması koşuluyla

g-4) Sınırlı ad, adres, telefon numaraları ve çalışılan firmaların özellikleri, özel veya koyu yazı tipine başvurmaksızın

h) Mühendisler, değerlendirilmiş iş ve mesleki yayınların tanıtımında gereksiz gösterişe, methiyeye veya abartıya kaçmadan, söz konusu hizmet ve projenin içeriğine ters düşmeyen gerçek ve sadece mühendisliğe ilişkin görüntüler kullanabilirler.

i) Mühendisler, gerçek ve değerlendirilmiş olarak yazılan veya teknik yayınlar için gösterişten uzak ve övgüyü içermeyen yazılar (makale) hazırlayabilirler. Bu gibi yazılar, işin paylaşımı için başkalarına verilen güveni ve itimadı sarsmadan doğrudan kendisinin katkılarını içermelidir.

j) Mühendisler, projede veya belirtilen üretimdeki katkılarını alçak gönüllülükle ifade eden, ticari yayınlarda ve bilgilendirme yayınlarında adlarının kullanılmasına izin verebilirler. Bu gibi izin, tescilli üretimlerin genel bir onayını içermeyecektir.

k) Mühendisler, kişisel üyeliklerini özel yayınlara ilan edebilirler. Buradaki bilgi, katılım ve katkılarını gerçek olarak ifade eden, çalışma alanını diğer katılanların adlarını, firma adını, adresini ve telefon numaralarını içeren biçimde olmalıdır.

l) Mühendisler, özel proje amaçlı yarışmalara, projenin diğer tasarımcılarının onayı olmadan giremez.

m) Mühendisler, mesleki itibara, görünüşe, uygulamaya veya diğer mühendislerin işlerine kötü niyetle veya yalan yere kötülük etmeyecek ve diğer mühendislerin çalışmalarını fark gözetmeden (tarafsız olarak) irdeleyeceklerdir.

n) Mühendisler, kar amacı olmayan özel profesyonel birliklerin dışındaki herhangi bir mühendislik kuruluşunu destekleyemezler.

o) Mühendisler, çalışanların olanaklarını kendi özel çalışmaları için kullanamayacaktır.

p) Mühendisler, öğrenci indirimlerinden yararlanmazlar.

6. Mühendisler, mesleki doğruluğunu, onurunu ve değerini yükseltmek ve geliştirmek için çalışacaklardır.

a) Mühendisler, bilerek adlarının veya firmalarının başka firmalar veya kişiler tarafından kullanılmasına izin vermeyecekler ve hileli veya aldatıcı mesleki uygulamalara veya işlere angaje olmayacaklardır.

b) Mühendisler, mühendisliğin dışındaki iş birliklerini, üyeliklerini etik olmayan etkinliklerde paravan olarak kullanmayacaklardır.

7. Mühendisler, mesleki gelişmelerini kendi kariyerleriyle devam ettirecekler ve kendi kontrolleri altındaki mühendislerin mesleki gelişimi için olanak sağlayacaklardır.

a) Mühendisler, yanlarında çalışan elemanlarının daha da eğitilmesi için çalışacaklardır.

b) Mühendisler, etik dışı olaylarda herhangi bir birlik ve beraberliği desteklemeyeceklerdir.

- c) Mühendisler, yanlarında çalışan elamanları mesleki yazılar yazmak ve teknik toplantılara katılmak konusunda destekleyeceklerdir.
- d) Mühendisler disiplinlerinin meslek ve teknik birliklerini desteklemelidirler.
- e) Mühendisler, mühendislik çalışmaları için diğer elemanlara gereken güveni verecekler ve gereken ilgiyi göstereceklerdir. Mümkünse tasarım, icat, yazma veya diğer etkinlikler için sorumlu kişi veya kişiler olarak görevlendirileceklerdir.
- f) Mühendisler, mühendislik bilgilerinin yayılmasına gayret edecekler, gerçek olmayan abartılmış veya haksız durumları içeren mühendislik etkinliklerine katılmayacaklardır.
- g) Mühendisler, mühendislik çalışmalarında, uygun ve yeterli ücretler ilkesini onaylayacaklardır.
- h) Mühendisler, mühendislik mesleğinin mümkün olan tüm eğitim ve deneyiminden yararlanmayı doğal bir görev kabul etmelidirler ve birlikte çalıştıklarına daha az sorumluluk yüklemelidirler.
- i) Mühendisler, işe alacakları kimselere çalışma koşulları ve çalışmadaki statüleri hakkında tüm bilgiyi verecekler ve sonradan bu konuda herhangi bir değişiklik yapmayacaklardır.